

הרצל בתקשורת

דוח תקופתי (יולי 2021)

מאת ד"ר אנטון ברקובסקי

בעיתונות

בטקס לזכר הרצל שבהר הרצל הכריז ראש הממשלה נפתלי בנט שישראל תתמודד מול האיומים של איראן ושאר הגורמים העוינים.¹ בהמשך הוסיף, כי "לא נכבול את ידינו בהגנה על הביטחון",² וזאת כדי "...חלילה לא לתת לחלום של הרצל להפוך לחלום באספמיה".³

על רקע בחירתו של הנשיא הרצוג, ראש הסוכנות היהודית לשעבר, יצא ב"מעריב" יוסי קליין עם ביקורת נוקבת כלפי המוסדות הציוניים שקמו עוד ביוזמת הרצל וממשיכים לפעול כיום על אף שכבר מימשו את ייעודם ואינם נחוצים לאזרחי מדינת ישראל, אלא ממשיכים להתקיים כדי "לכפות את הציונות על היהודים בעולם... לחלק ליהודים קרקעות שנשדדו מערבים ולקבץ נדבות שיפרנסו את מנגנוני הגביה שלכם...".⁴

יוסי בן ארצי יצא נגד פרסומים היסטוריים רבים על אודות תל-אביב מאת אברהם בלבן, אשר מופיעים מדי שבוע במוסף התרבות של "הארץ". מה שהכי עורר את תשומת ליבו של הכותב היה הכותר של הטור בשבוע שעבר: "אם תשכח תל אביב תשכח שמאלי". לטענת בן ארצי: "מן משחק המילים שכזה שנועד להגדיר את תל אביב כמפעל ציוני כולו, אך כדי לא לפגוע בהרצל ובעיר הבירה הוחלפה יד ימין ליד שמאל, כאילו התל אביבים כולם שמאלני נפש".⁵

דמיטרי שומסקי ביקר קשות את ראש העיר של מצפה רמון על התנגדותו למצעד הגאווה ועל עמדותיו האנטי-להט"ביות. את כתבתו התחיל מתיאור "האשליה של הרצל", לפיה תיעלם האנטישמיות מהעולם לנוכח אמנציפציה, חינוך וקידמה. לאחר מכן השווה המחבר בין האנטישמיות לבין שנאת הלהט"ב המודרנית ובין מעשיהן של המפלגות האנטישמיות באירופה לבין להט"בופובים המעוניינים להחזיר את הלהט"בים לגטו.⁶

ע"ד אהרן פאפו ביקר את הממשלה הנוכחית וטען כי בהרכבה הנוכחי לא תוכל לתפקד. בנוגע לשיתוף של מפלגה ערבית בממשלה ולשינוי בצביונה של המדינה ציין: "הרצל עצמו כתב בספרו את הביטוי "מדינת היהודים", ולא מדינה ערבית-יהודית; ז'בוטינסקי כתב על "קיר ברזל" שיש להקים כנגד המגמה הערבית

¹ Lazaroff, Tovah. Israel, US issue veiled warnings to Iran. *The Jerusalem Post* (1.7.2021), p. 2.

² כהנא, אריאל, בנט: "לא נכבול את ידינו בהגנה על הביטחון". *ישראל היום*; (1.7.2021), עמ' 11.

³ ברסקי, אנה. בנט: "לא נכבול את ידינו בהגנה על הביטחון". *מעריב-השבוע* (1.7.2021), עמ' 2.

⁴ קליין, יוסי. ציונות פושטת יד. *הארץ* (1.7.2021), עמ' 11.

⁵ בן ארצי, יוסי. די כבר עם תל אביב! *הארץ* (2.7.2021), עמ' 2.

⁶ שומסקי, דימיטרי. אנטישמיות? במצפה רמון! *הארץ* (4.7.2021), עמ' 13.

למניעת מדינה יהודית, ואילו בן-גוריון והמועמד שלו לשר החוץ, חיים ארלוזורוב, לא רצו לשמוע כלל על מדינה ערבית כביכול...".⁷

ב"הזמן הירוק" מוקי צור ניתח את יחסו של הרצל כלפי הפוליטיקה והבחירות הדמוקרטיות, כפי שהוא בא לידי ביטוי בבחירות בצרפת, שאותן סיקר הרצל בהיותו עיתונאי אוסטרי בפריס. מתוך זה הסיק צור שהרצל היה מודע לחולשותיה של הדמוקרטיה ושל מערכת הבחירות, לסכנת הסוציאליזם ואנרכיזם, לכוחה של האופוזיציה והכשלים שהיא מציבה על הממשלה וכ"ד. עם זאת הבין הרצל את חשיבותה של התנהלות פוליטית תקינה. בסוף הכתבה ציין צור: "לאנשי הכנסת החדשה בישראל ראוי הרצל שילמד שוב".⁸

לקראת ט' באב ביקר עמית הלוי את ממשלת ישראל על העדר האידיאולוגיה, על וותרנותה לפלסטינים ולממשל בידן בנושא הר הבית ובמישורים אחרים, ועל כך שהיא "מקדשת את רווחת היחיד וקובעת שזה לא זמן לאידיאולוגיה". את כתבתו התחיל מהציטוט מתוך "אלטנוילנד" שבו התלהב הגיבור הראשי מבית המקדש שנבנה בירושלים. אחר כך הדגיש הלוי את זיקתו של הרצל לאלוהי ישראל, לבית המקדש, למלאכתו הלאומית-מדינית במסגרת העשייה הציונית. לבסוף הוסיף: "תפקידה של מנהיגות לאומית, כמו הרצל, הוא להציב אותו במרכז חיינו החברתיים והמדיניים".⁹

לרגל פתיחת האולימפיאדה, נכתב ב"מעריב" על ההיסטוריה של האולימפיאדה הראשונה. לאורך הכתבה עשו מחבריה השוואה בין הרצל לבין פייר דה קובירטן (אבי הרעיון והתנועה האולימפית), וזאת בדגש על רעיונותיהם, קידום ומידת הצלחתם בתודעה ובמרחב.¹⁰

ב"מעריב" פרופ' אריה אלדד סיפק הגדרה תיאורטית ורקע מדעי לתופעת האנטישמיות וזאת תוך כדי ביקורת כלפי הח"כ יאיר לפיד. לטענת פרופ' אלדד, עושה לפיד שימוש לא מושכל במושג, בין היתר בכך שמקטלג תחתיו את כלל "שונאי אדם ללא סיבה". לקראת סוף כתבתו ציין אלדד: "אנטישמיות אינה רק "שנאת זרים". היהודים היו הכי גרמנים בגרמניה והם הכי אמריקאים. ובניגוד לציפיותיו של הרצל - שהקמת מדינת היהודים תרפא את העולם ממחלת האנטישמיות - היא לא נעלמה. להיפך".¹¹

ב"ישראל היום" אבי ברזלי ביקר את המערכת הפוליטית הישראלית, בדגש על המפלגות "החלולות" שלא מייצגות את הציבור ועל אף היותן גלגול, התגלמות והמשך לכאורה של מפלגות העבר הן לא דוגלות ולא מקדמות את האידיאולוגיות המקוריות שלהן. ברזלי סיפק לטענותיו רקע היסטורי שהתחיל מתנועת "המזרחי", ש"... הוקמה כבר ב-1902, שנים ספורות אחרי שהרצל הקים את התנועה הציונית עצמה. היא שפתחה בכך את התהליך רב-החשיבות של הפיכת הציונות מתנועה אחת לזירת מפלגות ייצוגיות".¹²

לטענת אורי הייטנר ב"שישי בגולן", לציונות ישנם ביטויים מובהקים של הצלחה, בין היתר בכל הקשור בהקמת המדינה, בהמשך שגשוגה, במיזוג הגלויות ויצירת זהות יהודית אחידה. את כתבתו התחיל המחבר

⁷ פאפו, אהרן. ראש בראש. מעריב-מגזין (5.7.2021), עמ' 2.

⁸ צור, מוקי. הרצל מסתכל על הפוליטיקה. הזמן הירוק (8.7.2021), עמ' 19.

⁹ הלוי, עמית. ממשלה בלי הר. ממשלה בלי הר. ישראל היום! (18.7.2021), עמ' 23.

¹⁰ דוידוביץ' שרון; זאבי, אלעד. כך הכל התחיל. מעריב (20.7.2021), עמ' 6-7.

¹¹ אלדד, אריה. מי הם האנטישמים? מעריב-סופהשבוע (23.7.2021), עמ' 21.

¹² ברזלי, אבי. ומי ייצג את הציבור? ישראל היום! (25.7.2021), עמ' 20.

מציטוט של חוזה המדינה על אודות הציונות בתור "אידיאה נצחית" וסיים בקביעה ש"למרות כל המכשולים והמְצָרִים - הציונות תנצח!"¹³

ב"ישראל היום" הציע רוֹנן שובל למפלגות הימין להגדיר את עצמן לא מתוך שלילה (מה הן לא) אלא מתוך מה שהן כן, כלומר: תוך הצבת מטרות ברורות, ובהתאם לחזונם, לפילוסופיה ולאידאולוגיה של הרצל וז'בוטינסקי.¹⁴

¹³ הייטנר, אורי. הציונות תנצח. שישי בגולן (23.7.2021), עמ' 28-29.
¹⁴ שובל, רוֹנן. ימין מחפש משמעות. ישראל היום!-השבוע (30.7.2021), עמ' 9.